

לרבנן הכיר בה מנה לא הכיר בה ולא כלום –

According to the רבנן; if he was aware that she is a מוכת עץ she receives a מנה; if he was not aware, she receives nothing

OVERVIEW

רבא taught that the ruling of the רבנן that a מוכת עץ receives a מנה for her כתובה is only if the husband was aware (הכיר בה) before he married her that she is a מוכת עץ; however if he was unaware (לא הכיר בה) when he married her that she is a מוכת עץ (but rather he assumed that she is a בתולה), then he owes her no כתובה at all when he divorces her. The גמרא had just cited a משנה which indicates that a מוכת עץ receives a כתובה even if לא הכיר בה.¹ Our תוספות discusses why רבא chose to interpret the רבנן in a manner that they disagree with that משנה.

ומתניתין² רבי מאיר היא³ ולא רבנן⁴ -

And the משנה (of מוכת עץ) is according to ר"מ and not according to the רבנן.

תוספות asks:

ואם תאמר אמאי לא קאמר לרבנן בין הכיר בה בין לא הכיר בה מנה כדקאמר במסקנא⁵ -

And if you will say; why did not רבא say that according to the רבנן the rule is that whether הכיר בה or לא הכיר בה the כתובה of a מוכת עץ is a מנה, as רבא says in the conclusion of our גמרא that a מוכת עץ always has a מנה (even) according to the רבנן -

ותיתי מתניתין לדברי הכל⁶ -

And (we will gain that) the משנה of מוכת עץ will be according to everyone (ר"מ and the רבנן)!

תוספות answers:

¹ See footnote # 2.

² This is referring to the משנה on יג,א which was just cited in our גמרא here. The case is where a man married a woman and found out that she is not a בתולה. The man claims that she had relations with someone and therefore does not deserve a (full) כתובה, while she claims she was merely a מוכת עץ and therefore deserves a (full) כתובה. It is evident from that משנה that a מוכת עץ receives (at least) a (partial) כתובה even if לא הכיר בה.

³ משנה in that, therefore, לא הכיר בה or הכיר בה מאתיים receives מכות עץ (רבא) maintains (according to ר"מ) that she is claiming מאתיים.

⁴ The רבנן maintain (according to רבא) that a מוכת עץ שלא הכיר בה receives nothing; what is she claiming! The משנה which states her claim (and ר"ג ור"א maintain that she his נאמנת) obviously disagrees with the רבנן.

⁵ See later on this עמוד where the גמרא states 'הדר ביה רבא מההיא'.

⁶ Why does רבא feel the necessity to say that the רבנן maintain that a מוכת עץ דלא הכיר בה receives no כתובה, when this contradicts a משנה; there is seemingly no reason why he cannot maintain that the רבנן agree that a מוכת עץ always receives a כתובה and indeed that is what the מסקנא of רבא is!

ויש לומר דלא ניחא ליה למימר הכי דכיון דרבנן מדמו לה לבעולה⁷ -

And one can say; that רבא is not satisfied to say this (that a מוכת עץ has a כתובה by (לא הכיר בה), for since the רבנן compare a מוכת עץ to a בעולה (for they rule that a מוכת עץ receives a מנה; not like ר"מ who maintains that she receives מאתיים), therefore -

הויא בלא הכיר בה כמו כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה וסבירא ליה⁸ דלית לה ולא כלום -

By לא הכיר בה the מוכת עץ is considered to be like the case where he married her with the assumption that she is a בתולה and she was found to be a בעולה, and maintains that by נמצאת בעולה ונמצאת בעולה, she receives nothing for her כתובה, therefore the same applies to a מוכת עץ (which [according to רבא] is similar to a בעולה) that if she receives nothing. כנסה בחזקת בתולה ונמצאת בעולה she receives nothing.

תוספות explains why ultimately רבא retracted:

ובמסקנא סבר הא דמדמו לה לבעולה היינו לענין מנה אבל מקח טעות לא הויא כמו בעולה -

And at the conclusion רבא maintains, this which the רבנן compared a מוכת עץ to a בעולה, that is only regarding a מנה (when it is הכיר בה, that both a בעולה and a מוכת עץ receive a מנה); however regarding the rule of מקח טעות, a מוכת עץ is not like a בעולה -

דאינו מקפיד כל כך במוכת עץ שיהא מקח טעות⁹:

For he is not that disappointed when she turns out to be a מוכת עץ that it should be considered a מקח טעות; as opposed to נמצאת בעולה, where he is extremely disappointed (for it is a גנאי to have a בעולה for a newly married wife) and therefore it is considered a מקח טעות and the בעולה receives nothing if לא הכיר בה.

SUMMARY

A מוכת עץ is like a בעולה regarding מנה, but there is not sufficient קפידא by a מוכת עץ that it should be considered a מקח טעות.

THINKING IT OVER

Is a מוכת עץ considered a בעולה (so why is it not a מקח טעות), or is a מוכת עץ not considered a בעולה (so why מנה)?

⁷ Everyone agrees that a known בעולה receives only a מנה for her כתובה.

⁸ See the גמרא later on this עמוד where רבא maintains that נמצאת בעולה ונמצאת בעולה it is a מקח טעות and she receives nothing. Other אמוראים argue with רבא and maintain that she receives a מנה.

⁹ מקח טעות means a mistaken deal; a deal made in error, where the rule (usually) is that the entire deal is void. This is not a מקח טעות; he is satisfied (בדיעבד) with the marriage. See 'Thinking it over'.